

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2013 -05- 2 4	
Dnr	Rnr

1 (2)
KS20130614

2013-05-23

Tjänsteskrivelse

Dnr KS 13/163

Kontor

Kommunstyrelsen kontor

Handläggare

Ingela Hedén

08-523 017 76

ingela.heden@sodertalje.se

Kommunstyrelsen

Revisionsberättelse och årsredovisning för 2012, Södertörns brandförsvarsförbund

Sammanfattning

Södertörns Brandförsvarsförbund har lämnat årsredovisningen jämte revisoreernas berättelse för 2012. Resultatet är förenligt med förbundets finansiella och verksamhetsmässiga mål kring god ekonomisk hushållning.

Kommunstyrelsens kontor föreslår att kommunfullmäktige för sin del beviljar förbundsledningen och dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för den tid revisionsberättelsen omfattar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2013-05-23

Årsredovisning 2012

Revisionsrapport, Granskning av årsredovisning 2012 Södertörns brandförsvarsförbund

Ärendet

Södertörns Brandförsvarsförbund har lämnat årsredovisningen jämte revisoreernas berättelse för 2012. Kommunstyrelsens kontor, ekonomiavdelningen har granskat handlingarna och föreslår att kommunfullmäktige för sin del beviljar förbundsledningen och dess enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för den tid revisionsberättelsen omfattar.

Årets resultat blev ett överskott på 10 138 tkr att jämföras med 2011 då överskottet var 5 999 tkr. Det budgeterade resultatet 2012 var 200 tkr. Efter avräkning av realisationsvinster blir det justerade resultatet 9 954 tkr. Överskottet beror bland annat på återbetalningar av premier för avtalsförsäkringar från Fora, betalda 2007 och 2008 på 4,9 mkr, samt sänkta arbetsgivaravgifter med 2,2 mkr. Inga tidigare års negativa resultat finns kvar att registrera, resultatet mot balanskravet 2011 var 5 415 tkr och 2010 18 519 tkr. Resultatet är förenligt med förbundets finansiella och verksamhetsmässiga mål kring god ekonomisk hushållning.

Antalet insatser minskade från 6 540 2011 till 6 318 under 2012, vilket bland annat beror på färre utryckningar i samband med trafikolyckor och färre automatlarm. Ca 1 400 insatser eller drygt 22 % avsåg Södertälje. Södertälje kommuns avgift till förbundet 2012 var 38 541 tkr, 2011 var avgiften 37 755 tkr. Södertälje kommuns andel av grundavgiften är 14,25 %. I avgiften till förbundet ingår även pensionskostnader intjänade före 1998, vilket kommunerna hanterar olika. Botkyrka, Ekerö och Salem betalar direkt till KPA medan övriga kommuner betalar via kommunbidraget.

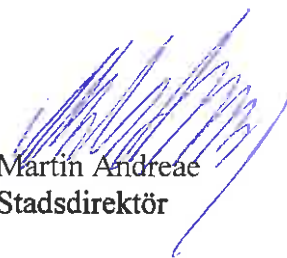
De förtroendevalda revisorerna tillstyrker att förbundsdirektionen och enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Förslaget har inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Kommunstyrelsens kontors förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beviljar för sin del förbundsdirektionen och de enskilda förtroendevalda i direktionen ansvarsfrihet för den tid revisionsberättelsen omfattar.

Martin Andrae
Stadsdirektör

Mats Christiansson
Ekonomidirektör

Beslutet expedieras till:
Södertörns brandförsvärsförbund
Kommunalrådskansliet
Stadsdirektören
Ekonomidirektören
Akten

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2012

Södertörns
brandförsvarsförbund

*Jan Nilsson
Richard Vahul*

Mars 2013

pwc

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning.....	1
2.	Inledning.....	1
2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
3.	Granskningsresultat.....	3
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse.....	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten.....	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning	5
3.1.1.3.	Driftredovisning.....	5
3.1.2.	Balanskrav.....	6
3.1.3.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.	Rättvisande räkenskaper.....	7
3.2.1.	Resultaträkning.....	7
3.2.2.	Balansräkning	7
3.2.3.	Kassaflödesanalys	8
3.2.4.	Tilläggsupplysningar	8
3.2.5.	Intern kontroll.....	9

1. Sammanfattning

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Efter genomförd granskning bedömer vi att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vidare bedömer vi att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper samt är upprättad enligt KRL och god redovisningssed.

Vi instämmer i förbundets bedömning av att balanskravet för 2012 har uppfyllts. Årets resultat är 10 138 tkr, men efter att hänsyn tas till realisationsvinster på 184 tkr blir det justerade resultatet vid avstämning mot balanskravet 9 954 tkr. Balanskravet är kommenterat under en särskild rubrik i förvaltningsberättelsen och i not till resultaträkningen. Vidare kan vi konstatera att inga tidigare års negativa resultat finns att reglera.

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen sammantaget är förenligt med förbundets finansiella och verksamhetsmässiga mål kring god ekonomisk hushållning, vilket innebär en ekonomi i balans samt att förbundet aktivt under året arbetat med samtliga inriktningsmål.

Avslutningsvis kan vi konstatera att utifrån synpunkter vid tidigare granskning har förbundet utarbetat en ny plan för intern kontroll inkl instruktion, som fastställdes av direktionen 2012-06-08. Planen för intern kontroll har vidare anpassats till verksamhetens tertialuppföljningar samt kopplats till verksamhetsplanen, vilket innebär att den interna kontrollen numera är en integrerad del av förbundets styr- och uppföljningssystem. En åiterrapportering av genomförda kontrollåtgärder under 2012 har vidare skett på direktionens sammanträde 2013-02-01, vilket är i enlighet med fastställt reglemente.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är förbundsdirektionen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande och godkännande.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fastställts. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har vidare granskats.

Vi har även bedömt förbundets ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som direktionen beslutat om.

Granskningen har utförts enligt god revisionsred inom kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

Granskningen introduceras genom kontakter och samplanering med förbundets ekonomifunktion. Granskningen genomförs med kontrollmålsmetodik enligt det granskningsprogram för granskning av årsredovisning som PwC Kommunal Sektor använder. Granskningen sker genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

3. Granskningsresultat

Granskningsresultatet redovisas utifrån följande delavsnitt:

- Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomisk ställning
- Rättvisande räkenskaper

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Vi har granskat att förvaltningsberättelsen lämnar tillräckliga uppgifter om:

- Obligatorisk information i enlighet med KRL och RKR:s rekommendationer
- Sådana förhållanden, som inte ska redovisas i balansräkning eller resultaträkning, men som är viktiga för bedömning av ekonomin
- Händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden, bl a den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron
- Annat av betydelse för styrning och uppföljning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i allt väsentligt överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning. Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen är informativ och bedöms ge en rättvisande bild. Förutom de uppgifter som redovisas i balans- och resultaträkning, finns kompletterande uppgifter som är viktiga för bedömning av förbundets ekonomi och ställning. Detta i form av resultatutveckling under en fyraårsperiod. Förvaltningsberättelsen innehåller även finansiella nyckeltal, såsom kassalikviditet, soliditet samt medlemsbidragen i procent av totala kostnader. Vidare finns information i förvaltningsberättelsen om pensionsmedelsförvaltningen samt en beskrivning av tillämpade redovisningsprinciper.

Händelser av väsentlig betydelse. I förvaltningsberättelsen finns en redovisning av viktiga händelser under året. Utifrån den kunskap vi har om förbundets verksamhet, via direktionsprotokoll m m, bedöms väsentliga händelser under året kommenterade i förvaltningsberättelsen.

Förväntad utveckling (framtidsperspektivet). Av förvaltningsberättelsen framgår den förväntade utvecklingen inom olika områden, bl a under beskrivning av projektet Självklart samt program för samverkan.

Väsentliga personalförhållanden. Den personalekonomiska redovisningen innehåller uppgifter om väsentliga personalförhållanden, bl a i form av personalsammansättning och -försörjning, friskvård samt personalkostnader. Statistik över sjukfrånvaron redovisas vidare i enlighet med reglerna i KRL.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av kommunalförbundets verksamhet. Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Information om mål och -uppfyllelse redovisas i förvaltningsberättelsen, utifrån fastställda inriktningsmål. Av lämnad redovisning framgår att förbundet arbetar aktivt med samtliga dessa mål, inkl de som redovisas i verksamhetsplanen.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- Investeringsredovisningen visar kommunalförbundets totala investeringsverksamhet
- Beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med årets bokföring
- Posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkningen och kassaflödesanalysen
- Jämförelse med tidigare år görs
- Avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats

Bedömning och iakttagelser

Investeringsredovisningen bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av årets investeringar.

Investeringsredovisningen är avstämd mot bokföringen. Redovisningen ger en samlad bild av förbundets totala investeringsverksamhet och objektsvis uppdelning sker.

Nettoinvesteringarna överensstämmer med motsvarande uppgifter i balansräkning och kassaflödesanalys.

I investeringsredovisningen görs jämförelser med tidigare år. Övergripande kommentarer till investeringsutfallet finns vidare i förvaltningsberättelsen.

Investeringarna redovisas direkt i balansräkningen, vilket innebär att kodning av kostnadsslag inte sker (påverkar t ex statistikuttag¹). Ett alternativ är en renodlad investeringsredovisning.

3.1.1.3. Driftredovisning

Vi har granskat att:

- Budgeterade och redovisade kostnader och intäkter redovisas i sammanfattning

¹ Eftersom det räkenskapsammandrag som kommunalförbund lämnar till SCB är betydligt mindre detaljerat än för en kommun har frågan om kodning på kostnadsslag mindre betydelse.

- Redovisade intäkter och kostnader överförts riktigt från den systematiska bokföringen
- Jämförelse med tidigare år görs
- Driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål samt överensstämmer med resultaträkningen

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till direktionens fastställda budget.

Budgeterade och redovisade kostnader redovisas i sammandrag och har överförts riktigt från den systematiska bokföringen. Driftredovisningen överensstämmer vidare med resultaträkningen.

I driftredovisningen görs jämförelser med tidigare år. Övergripande kommentarer till utfallet på aggregerad nivå finns i förvaltningsberättelsen, vilket även gäller arbetet utifrån fastställda mål.

3.1.2. *Balanskrav*

Vi har granskat att:

- Förbundets bedömning av om balanskravet har uppfyllts, dvs att det finns en balanskravsutredning i enlighet med KRL 4:4 och KL 8:5
- Om det i förvaltningsberättelsen anges när och på vilket sätt man avser att göra den i kommunallagen föreskrivna reglering i de fall ett negativt resultat uppvisas
- Om det i förvaltningsberättelsen lämnas upplysning om hur tidigare års negativa resultat har reglerats
- Om det i förvaltningsberättelsen framgår skälen till att inte reglera ett negativt resultat, i de fall direktionen har beslutat att en sådan reglering inte ska ske

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i förbundets bedömning av att balanskravet för 2012 har uppfyllts. Årets resultat är 10 138 tkr, men efter att hänsyn tas till realisationsvinster på 184 tkr blir det justerade resultatet vid avstämning mot balanskravet 9 954 tkr.

Balanskravet är kommenterat under en särskild rubrik i förvaltningsberättelsen och i not till resultaträkningen. Vidare kan vi konstatera att inga tidigare års negativa resultat finns att reglera.

3.1.3. *God ekonomisk hushållning*

Vi har granskat måluppfyllelsen för av direktionen fastställda finansiella och verksamhetsmässiga mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen sammantaget är förenligt med förbundets finansiella och verksamhetsmässiga mål kring god ekonomisk hushållning, vilket innebär en ekonomi i balans samt att förbundet aktivt under året aktivt arbetat med samtliga inriktningsmål, i form av inriktningsmål samt mål i verksamhetsplanen.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Vi har granskat att:

- Resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- Resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- Noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- Resultaträkningens innehåll är rätt periodiserat.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild över årets resultat.

Resultaträkningen är uppställd i enlighet med KRL (vissa poster enligt lagens uppställning är ej tillämpligt för kommunalförbund).

Noter finns i tillräcklig omfattning och resultaträkningens innehåll är i allt väsentligt rätt periodiserat, utifrån en urvalsmässig granskning av verifikationsmaterialet, utifrån vad som är bokfört i december 2012 och januari 2013. Verifikationsmaterialet bedöms vidare, i granskade delar, hålla en god standard.

3.2.2. Balansräkning

Vi har granskat att:

- Balansräkningen är uppställd enligt KRL
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör förbundet och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- Specifikationer till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- Årets resultat överensstämmer med resultaträkningen

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Bilagor och specifikationer till huvudboken finns i tillräcklig omfattning.

Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser.

Vi bedömer att tillgångarna, avsättningarna och skulderna i allt väsentligt existerar, är fullständigt redovisade och rätt värderade samt i allt väsentligt rätt periodiserade.

En inventering av förbundets anläggningstillgångar utifrån anläggningsregistret och upprättade inventarieförteckningar genomförs årligen i samband med bokslutet. Vid granskningstillfället var inventeringen endast delvis genomförd avseende år 2012. När det gäller år 2013 är det viktigt att inventeringen är genomförd i alla delar och dokumenterad inför bokslutsgranskningen, så att det är möjligt att bedöma substansen fullt ut.

En kapitalplaceringspolicy har antagits av förbundsledningen 2012-11-09. Vi kan konstatera att placeringar har skett under året via Swedbank i form av penningmarknadskonto, fasträntekonto, placeringskonto o dyl.

Inför nästa års granskning är det viktigt att säkerställa att samtliga engagemangsbevis från bank/kreditinstitut skickas direkt till oss.

3.2.3. *Kassaflödesanalys*

Vi har granskat att:

- Kassaflödesanalysen uppfyller kravet enligt KRL
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Kassaflödesanalysen överensstämmer med motsvarande uppgifter i delar av årsredovisningen

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunalförbundets finansiering och investeringar samt att noter finns i tillräcklig omfattning.

Förbundet följer RKR:s rekommendation 16.2 för kassaflödesanalys, som ställer krav på att analysen ska redovisa betalningsflöden uppdelat på sektorerna: Löpande verksamhet, investeringar och finansiering. Kassaflödesanalysen utmynnar vidare i förändringen av likvida medel.

Överensstämmelse finns mellan kassaflödesanalysen och motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. *Tilläggsupplysningar*

Vi har granskat om årsredovisningen lämnar information om tillämpliga redovisningsprinciper samt lämnar tilläggsupplysningar i tillräcklig omfattning.

Bedömning och iakttagelser

Informationen om tillämpade redovisningsprinciper samt hantering av krav på tilläggupplysningar bedöms i huvudsak vara tillräckliga för att kunna bedöma och analysera resultat och ställning.

3.2.5. Intern kontroll

Inom ramen för denna granskning har vi även följt upp återrapporteringen av den fastställda planen för intern kontroll för 2012.

Bedömning och iakttagelser

Förbundsdirektionen beslutade 2004-09-17 att fastställa reglemente för intern kontroll, budgetansvar och attester. Utifrån detta fastställs årligen inriktningen på de planenliga kontrollerna.

Utifrån synpunkter vid tidigare granskning har förbundet utarbetat en ny plan för intern kontroll inkl instruktion, som fastställdes av direktionen 2012-06-08. Planen för intern kontroll har vidare anpassats till verksamhetens tertialuppföljningar samt kopplats till verksamhetsplanen, vilket innebär att den interna kontrollen numera är en integrerad del av förbundets styr- och uppföljningssystem.

En återrapportering av planen för intern kontroll 2012 har skett på direktionens sammanträde 2013-02-01, vilket är i enlighet med fastställt reglemente. Av återrapporteringen framgår resultatet av genomförda kontroller inom de sju fastställda områdena samt åtgärder med anledning av utfallet.

2013-03-11

Jan Nilsson
Projektledare/uppdragsansvarig
Certifierad kommunal revisor

Medlemskommunernas
kommunfullmäktige

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2012

Vi har granskat kommunalförbundets verksamhet under år 2012.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och fastställt revisionsreglemente.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i "Revisorernas redogörelse för 2012 och övriga till berättelsen fogade bilagor.

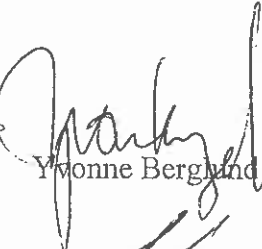
Förbundsdirektionen har godkänt årsredovisningen.

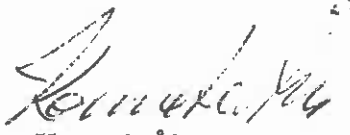
Vår granskning visar att årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Granskningen visar vidare att resultatet uppfyller balanskravet samt är förenligt med fastställda finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning.

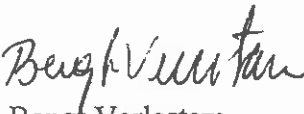
Vi tillstyrker att förbundsdirektionen och de enskilda förtroendevalda i detta organ beviljas ansvarsfrihet.

Vårby gård 2013-03-25

Märtha Dahlberg

Yvonne Berglund

Kenneth Åhs

Bengt Verlestam

Lars-Olof Laureén

*Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Revisorernas redogörelse (nr 1)
De sakkunnigas rapporter i olika granskningar (nr 2-3)*

2013-03-26

Till kommunfullmäktige i kommunerna

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2013 -04- 0 4	
Dnr	Rnr

Botkyrka
Ekerö
Haninge
Huddinge
Nacka
Nykvarns
Nynäshamn
Salem
Södertälje
Tyresö

Revisionsberättelse för år 2012

Direktionen för Södertörns brandförsvärsförbund godkände årsredovisningen för år 2012 den 22 mars 2012.

Revisorerna har undertecknat revisionsberättelsen den 25 mars 2013. Bilagt översändes revisionsberättelse i original med tre bilagor.

Årsredovisningen kommer att sändas ut i ca 80 exemplar (160 ex till Södertälje) till varje medlemskommun under vecka 14-15.

Med vänlig hälsning

SÖDERTÖRNS BRANDFÖRSVARSFÖRBUND

Lena Larsen
Ekonomichef

Bilaga: revisionsberättelse med bilagor

Södertörns brandförsvärsförbund

Postadress
Box 563
136 25 Haninge

Orgnr
222000-0737

Telefon
Växel 08-721 22 00
Direkt 08-721 22 82

Internet
lena.larsen@sbff.se
www.sbff.se

Besöksadress
Mogårdsvägen 2, Vårby

Telefax
08-721 22 23

REVISORERNAS REDOGÖRELSE FÖR ÅR 2012

1 ALLMÄNT

Vi har under året genomfört vår granskning i enlighet med kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet samt fastställt revisionsreglemente. PwC har biträtt oss i vårt granskningsarbete.

Vi har under året diskuterat aktuella frågor med förbundets tjänstemannaledning. Vår lagreglerade initiativrätt i förbundsdirektionen har däremot inte använts i något granskningsärende under året.

2 INRIKTNING OCH OMFATTNING

Målsättningen med revisionsarbetet är att främja ändamålsenlighet, effektivitet, rättvisande räkenskaper och god intern kontroll. Utifrån denna målsättning utarbetas revisionsplanen, som innehåller granskningsinsatser inom förvaltnings- och redovisningsrevision. Prioritering av revisionsinsatserna sker utifrån väsentlighet och risk.

Förvaltningsrevision genomförs i form av verksamhetsinriktade granskningar inom olika väsentliga områden. Granskningsinsatserna syftar till att ge impulser till en effektivisering av verksamheten samt öka ändamålsenligheten.

Redovisningsrevision genomförs i form av granskning av årsredovisning, delårsrapport och olika redovisningsrutiner. Dessa insatser syftar till att främja rättvisande räkenskaper och god intern kontroll.

3 RESULTAT

3.1 Allmänt

Fastställd revisionsplan för 2012 har genomförts inom den ekonomiska ram som fastställts.

3.2 Årsredovisning och delårsrapport

Efter genomförd granskning bedömer vi att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vidare bedömer vi att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen (KRL) och god redovisningssed.

Revisionsrapport över granskning av årsredovisningen har överlämnats för kännedom till förbundsdirektionen.

Vi har granskat delårsrapporten och vår bedömning är att rapporten i allt väsentligt upprättats i enlighet med KRL och god redovisningssed. Med anledning av granskningen har ett utlåtande överlämnats till förbundsdirektionen.

Vid genomgång av direktionens protokoll för 2012 kan vi konstatera att behandlingen av revisorernas utlåtande över granskning av delårsrapporten inte finns protokollfört. I kommunallagen kap 9 § 9a regleras att revisorernas utlåtande ska biläggas delårsrapporten, vilket innebär en skyldighet för direktionen att formellt behandla utlåtandet i samband att behandlingen av delårsrapporten.

3.4 System, rutiner och processer

Inom ramen för granskningen av årsredovisningen har vi även granskat nedanstående områden.

Verifikationsmaterial

Vår stickprovsmässiga granskning visar att verifikationsmaterialet håller en god standard.

Intern kontroll

Förbundsdirektionen har 2012-06-08 fastställt en ny plan för intern kontroll, utifrån de synpunkter som lämnades vid tidigare granskning. Planen innehåller både finansiella och verksamhetsmässiga kontroller samt har anpassats till verksamhetens tertialuppföljningar och kopplats till verksamhetsplanen.

En återrapportering av planen för intern kontroll 2012 har skett på direktionens sammanträde 2013-02-01, vilket är i enlighet med fastställt reglemente. Av återrapporteringen framgår både resultatet av genomförda kontroller samt förslag till åtgärder.

Granskningsresultatet, från ovanstående delområden, finns dokumenterat i revisionsrapporten över granskning av årsredovisning 2012.

3.5 Fördjupad granskning

Enligt fastställd revisionsplan för 2012 har vi genomfört en fördjupad granskning av sotning och brandskyddskontroll.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att förbundsdirektionen, utifrån vald organisationsform, har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av verksamheten. Organisationsformen kan dock ifrågasättas utifrån rådande förutsättningar för att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning. Detta är dock ett problem som förbundet delar med övriga räddningstjänstorganisationer i landet, där verksamheten är utlagd på entreprenad

I detta sammanhang vill vi särskilt lyfta fram att vår bedömning är att förbundet, i ett interkommunalt perspektiv och utifrån kommunallagens krav, har ett väl utvecklat system med en årlig dokumenterad kontroll och uppföljning av driftentreprenader inom sotning och brandskyddskontroll, som även delges direktionen.

Vidare gör vi bedömningen att förbundet har en god kvalitet på informationen kring verksamhetsområdet på webbplatsen, inkl utarbetat blankettmaterial. Utifrån ett medborgarperspektiv bör särskilt framhållas det positiva i att det på webbplatsen, under rubriken kontakt och klagomål, finns möjlighet att digitalt lämna synpunkter på sotning och brandskyddskontroll.

Utifrån granskningsresultatet lämnas nedanstående rekommendationer för att ytterligare utveckla verksamheten och dess ändamålsenlighet:

- Följ utvecklingen kring sotningsmonopolets vara eller inte vara samt när entreprenadavtalen successivt löper ut överväg att genomföra brandskyddskontrollen i egen regi, om det fortfarande är en myndighetsuppgift för förbundet. Detta för att om möjligt tillskapa bättre organisatoriska förutsättningar för att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning och till en lägre kostnad ~~kostnaderna~~ för medborgarna.
- Tillse att även delegationsbeslut kring nyttjanderättsförbud återrapporteras utifrån gällande delegationsordning.
- Utarbeta rutinbeskrivningar kring hantering av sotnings- och brandskyddsärenden, t ex i form av flödesscheman, för att därigenom minska sårbarheten inom området.
- Fastställ omfattning och frekvens i tillsyn av driftentreprenader inom sotning och brandskyddskontroll i den årliga verksamhetsplanen. Detta för att få ett dokumenterat helhetssystem kring kontroll och uppföljning inom området.
- Fortsätt att följa upp och analysera genomförandegraden i brandskyddskontrollen, inom ramen för den årliga kontrollen och uppföljningen av verksamheten, för att långsiktigt säkerställa en tillfredsställande genomförandegrad i brandskyddskontrollen .

Revisionsrapporten överlämnades för besvarande till förbundsdirektionen, med en skrivelse daterad 2013-01-14. Förbundsdirektionen har besvarat rapporten och vi har diskuterat svaret på slutrevisionen för 2012.

Vi har även översiktligt följt upp det förvaltningsrevisionella projekt, kring brandfarliga och explosiva varor, som genomfördes under 2011. Uppföljningen visar att lämnade rekommendationer i huvudsak har beaktats.

*Revisionsrapport
Sotning och brand-
skyddskontroll*

Södertörns brandförsvarsförbund

December 2012
Jan Nilsson

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Revisionsfråga och metod	3
2.3	Avgränsning och redovisning	3
3	Regelverk	4
4	Granskningsresultat	6
4.1	Organisation inkl avtalsreglering	6
4.2	Delegation och förordnande	8
4.3	Taxor och frister	10
4.4	Rutinbeskrivningar och information	12
4.5	Kontroll och uppföljning	13
4.6	Verksamhetsvolym och genomförandegrad	14
	Bilaga: Utdrag ur tidigare revisionsrapport kring tillsynsverksamheten	16

1 Sammanfattande bedömning och rekommendationer

På uppdrag av förbundets förtroendevalda revisorer har vi genomfört en granskning av sotning och brandskyddskontroll. Granskningen har prioriterats inom ramen för revisionsplan 2012.

Den revisionsfråga som ska besvaras är om förbundsdirektionen har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av granskad verksamhet.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att förbundsdirektionen, utifrån vald organisationsform, har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av verksamheten. Organisationsformen kan dock ifrågasättas utifrån rådande förutsättningar för att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning. Detta är dock ett problem som förbundet delar med övriga räddningstjänstorganisationer i landet, där verksamheten är utlagd på entreprenad

I detta sammanhang vill vi särskilt lyfta fram att vår bedömning är att förbundet, i ett interkommunalt perspektiv och utifrån kommunallagens krav, har ett väl utvecklat system med en årlig dokumenterad kontroll och uppföljning av driftentreprenader inom sotning och brandskyddskontroll, som även delges direktionen.

Vidare gör vi bedömningen att förbundet har en god kvalitet på informationen kring verksamhetsområdet på webbplatsen, inkl utarbetat blankettmaterial. Utifrån ett medborgarperspektiv bör särskilt framhållas det positiva i att det på webbplatsen, under rubriken kontakt och klagomål, finns möjlighet att digitalt lämna synpunkter på sotning och brandskyddskontroll.

Utifrån granskningsresultatet lämnas nedanstående rekommendationer för att ytterligare utveckla verksamheten och dess ändamålsenlighet:

- Följ utvecklingen kring sotningsmonopolets vara eller inte vara samt när entreprenadavtalen successivt löper ut överväg att genomföra brandskyddskontrollen i egen regi, om det fortfarande är en myndighetsuppgift för förbundet. Detta för att om möjligt tillskapa bättre organisatoriska förutsättningar för att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning och till en lägre kostnad kostnaderna för medborgarna.
- Tillse att även delegationsbeslut kring nyttjanderättsförbud återrapporteras utifrån gällande delegationsordning.
- Utarbeta rutinbeskrivningar kring hantering av sotnings- och brandskyddsärenden, t ex i form av flödesscheman, för att därigenom minska sårbarheten inom området.
- Fastställ omfattning och frekvens i tillsyn av driftentreprenader inom sotning och brandskyddskontroll i den årliga verksamhetsplanen. Detta för att få ett dokumenterat helhetssystem kring kontroll och uppföljning inom området.

- Fortsätt att följa upp och analysera genomförandegraden i brandskyddskontrollen, inom ramen för den årliga kontrollen och uppföljningen av verksamheten, för att långsiktigt säkerställa en tillfredsställande genomförandegrad i brandskyddskontrollen .

Avslutningsvis vill vi lyfta fram Länsstyrelsen protokoll 2011-11-29, över tillsyn inom området, där nedanstående positiva omdöme lämnas:

*"Södertörns brandförsvarsförbund ansvarar för uppföljning och kontroll av sotningsverksamheten inom sitt område. Den beskrivning som Länsstyrelsen fått tyder på att Södertörns brandförsvarsförbund på ett **mycket tillfredsställande sätt** följer upp, kontrollerar och påpekar samt verkar för att uppmärksamma och åtgärda de brister som finns".*

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Enligt tidigare lagstiftning skulle eldstäder och andra fasta förbränningsanordningar göras rena. I samband med denna rengöring skulle det som rengjordes, samt skorstenar och tak med därtill hörande byggnadsdelar, kontrolleras. Brandskyddskontrollen har stor betydelse för brandskyddet och lagen om skydd mot olyckor (LSO) lyfter fram vikten av att en sådan brandskyddskontroll görs. Kontrollen särskiljdes vidare från rengöring/sotning. Förbundet ska meddela föreskrifter om hur ofta sotning ska ske, medan ansvarig statlig myndighet i föreskrifter anger om, hur och när brandskyddskontrollen ska genomföras.

Sotning och brandskyddskontroll sköts inte i egen regi av förbundet, utan verksamheten ligger i sin helhet på entreprenad.

Utifrån ovanstående bakgrund har ett fördjupat projekt prioriterats kring sotning och brandskyddskontroll i revisionsplan för 2012.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisionsfråga

Har förbundsdirektionen en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamheten?

Metod

Genomgång och analys har skett av olika styrdokument inom området. Med utgångspunkt från detta har ett antal kontrollmål formulerats som sedan verifierats via dokumentstudier, protokollgenomgång, ärendegranskning samt intervju med förbundets funktionsansvariga inom området, jurist/miljöstrateg. Utifrån resultatet av verifieringen görs en revisionell bedömning och vid behov lämnas även rekommendationer.

2.3 Avgränsning och redovisning

Avgränsning

Granskningen avgränsas till kontrollmål inom nedanstående områden:

- Organisation inkl avtalsreglering
- Delegation och förordnande
- Taxor och frister
- Rutinbeskrivningar och information
- Kontroll och uppföljning
- Verksamhetsvolym och genomförandegrad

Redovisning

Granskningsresultatet, per kontrollmål, redovisas i ett sammanhållet avsnitt med vidhängande kommentarer. Vidare finns ett allmänt avsnitt kring regelverk samt ett avsnitt innehållande en sammanfattande bedömning och rekommendationer. Det senare avsnittet återfinns först i rapporten.

3 Regelverk

I detta avsnitt redovisas det externa regelverket i form av lagstiftning/förordning och annan normgivning inom området. När det gäller internt regelverk i form av delegationsordning och rutinbeskrivningar behandlas dessa under respektive kontrollmål i avsnitt 4.

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)

Enligt lagen ska en kommun¹ i brandförebyggande syfte ansvara för att rengöring/sotning² sker av fasta förbränningsanläggningar, som inte är inrättade för eldning uteslutande med gas, och därtill hörande rökkanaler. Lagen gäller också rengöring av imkanaler i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen.

Förbundet ska också i brandförebyggande syfte ansvara för att det som ska rengöras enligt ovan samt skorstenar, tak och anslutande byggnadsdelar kontrolleras från brandskyddssynpunkt. Brandskyddskontrollen gäller även fasta förbränningsanordningar inrättade för eldning uteslutande med gas och därtill hörande avgaskanaler.

Förbundet får medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten. Ett sådant medgivande får endast ske om sotningen kan ske på ett från brandskyddssynpunkt tillfredsställande sätt.

Av lagstiftningen följer även att ett förbund får föreskriva att avgift ska erläggas för sotning och brandskyddskontroll.

Förbundet får ge den som utför brandskyddskontroll, utan att vara tjänsteman i förbundet, befogenhet att på förbundets vägnar meddela nödvändiga förelägganden och förbud.

Den som utför sotning eller brandskyddskontroll har rätt att få tillträde till den anläggning som berörs och att få nödvändiga upplysningar och handlingar.

Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (FSO)

Ett förbund ska med stöd av förordningen meddela föreskrifter om hur ofta rengöring/sotning enligt LSO ska ske. Förbundet får även besluta om brandskyddskontroll i särskilda fall.

Statens Räddningsverks (SRV) föreskrifter inkl allmänna råd (SRVFS 2005:9)

Dåvarande SRV, numera MSB³, har utfärdat föreskrifter angående sotning och brandskyddskontroll. Föreskrifterna innehåller bestämmelser om vilka objekt som omfattas av sotning respektive brandskyddskontroll. Vidare omfattar föreskrifterna

¹ I LSO och tillhörande förordning är kommunalförbund, som är en form av specialkommun, likställd med kommun. I och med detta använder vi fortsättningsvis ordet förbund istället för kommun.

² Fortsättningsvis används det vedertagna begreppet sotning istället för rengöring.

³ 2009-01-01 skedde en sammanslagning av Räddningsverket, Krisberedskapsmyndigheten och Styrelsen för psykologiskt försvar. Detta till Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB).

med vilka intervall som brandskyddskontrollen ska ske och vad kontrollen ska omfatta.

För att ge vägledning till arbetet med att fastställa frister för sotning har dåvarande SRV tagit fram exempel på frister, vilka redovisas i de allmänna råden som är ett komplement till föreskrifterna. Enligt de allmänna råden bör förbundet, eller den som utför sotning eller brandskyddskontroll åt förbundet, ha uppgifter om de byggnader och andra anläggningar där sotning och brandskyddskontroll ska utföras och när sådan utförts.

De allmänna råden behandlar bland annat följande när det gäller sotningen: Omfattning, kompetenskrav, frister och möjligheten till egensotning. De allmänna råden avseende brandskyddskontroll omfattar kontrollfrister och omfattning.

Kommunallagen 2002:249 (KL)

När det gäller kontroll och uppföljning av driftentreprenader framgår bland annat följande i KL 3 kap § 19:

"Innan en kommun eller landsting lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till någon annan än vad som avses i 17 och 18 §§ skall fullmäktige se till att kommunen respektive landstinget tillförsäkras en möjlighet att kontrollera och följa upp verksamheten".

I förarbetena till kommunallagen framgår bl a att en förutsättning för att en nämnd ska kunna fullgöra sitt ansvar för verksamheten i de fall då kommunen eller landstinget helt eller delvis överlåtit vården av en kommunal angelägenhet till en utomstående på entreprenad är att nämnden har möjlighet att kontrollera och följa upp verksamheten⁴.

Lagstiftaren anser att detta krav ska ingå i avtalet med utföraren. Regeringen ansåg i prop. 1993/94:188 lokal demokrati att:

"Man måste därför avtalsvägen genom särskilda villkor skapa garantier för att entreprenören beaktar de allmänna regler som gäller för offentlig förvaltning om allas likhet inför lagen och saktighet och opartiskhet vid fullgörandet av uppgifter inom offentlig förvaltning [...] Vidare bör avtalen innehålla de kvantitativa och kvalitativa mål och riktlinjer som skall gälla för verksamheten. Det måste dessutom innehålla möjligheter för kommunen eller landstinget att häva avtalet, om verksamheten slår fel. Att de skall ha rätt att följa och inspektera verksamheten måste också finnas med i avtalet⁵".

När det gäller kontroll och uppföljning av driftentreprenader är kommun och nämnd synonymt med kommunalförbund och förbudsdirektion. I kommunalförbund enligt direktionsmodellen, utgör förbudsdirektionen både fullmäktige och styrelse (KL 3 kap § 24 och 25). Delegationsreglerna i KL redovisas i delavsnitt 4.2.

Annan lagstiftning, i form av upphandlingslagstiftningen, berörs även i rapporten under delavsnitt 4.1, organisation inkl avtalsreglering.

⁴ Regeringens proposition, 1993/94:188, s 41.

⁵ Ibid, s 40 f.

4 Granskningsresultat

4.1 Organisation inkl avtalsreglering

Kontrollmål: Ändamålsenlig organisation inkl gällande avtal inom området.

Verifiering har skett via genomgång av befintlig organisation samt förekomsten av avtal inom området. Detta material har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

Enligt LSO är förbundet, via direktionen, ansvarig för sotning och brandskyddskontroll. Denna verksamhet sköts inte i egen regi av förbundet, utan verksamheten ligger i sin helhet på entreprenad, vilket är den klart dominerande organisationsformen i landet. Enligt uppgift från Sveriges Skorstensfejarmästares Riksförbund (SSR) är det endast åtta av landets 291 kommuner som i dagsläget bedriver verksamheten i egen regi.

Det finns exempel på förbund där långtgående diskussioner finns om att "ta hem" brandskyddskontrollen och genomföra den i egen regi. Bakgrunden till detta är att brandskyddskontrollen är myndighetsutövning, vilken bör utföras av en myndighet, och inte av det företag som utför sotning och som många gånger även utför andra uppgifter kopplade till detta område, t ex försäljning av pellets, reparation av skorstenar och installation av kaminer. Sotningen däremot lämpar sig väl för att läggas ut på entreprenad och kan om så önskas, tillstånd medgivits och kompetens finns, även skötas av fastighetsägaren själv.

Att framledes teckna nya avtal mellan förbundet och entreprenörer om enbart sotning, och därigenom sköta brandskyddskontrollerna i egen regi, skulle ge betydligt bättre förutsättningar att kvalitetssäkra verksamheten. Eftersom verksamheten finansieras via en taxa skulle denna förändring även sänka kostnaden för medborgarna, eftersom myndighetsutövning är momsbefriad om det utförs av ett förbund.

Ett problem i sammanhanget är att det krävs en specifik utbildning för att få göra brandskyddskontrollen, som utgår från att man arbetat som sotare en tid och sedan vidareutbildar sig till brandskyddskontrollant. Eftersom det finns en stark skråanda inom sotningsverksamheten är det svårt för räddningstjänsten att rekrytera brandskyddskontrollanter.

Det s k sotningsmonopolet har diskuterats och ifrågasatts i olika sammanhang. Regeringen har i en skrivelse 2010-04-22⁶ bland annat konstaterat att regleringen av verksamheten inte överensstämmer med ansvarsfördelningen i övrigt enligt LSO. Vidare sägs följande i skrivelsen:

"Regeringen avser därför att pröva om ansvaret för att rengöring sker och att brandskyddskontroll genomförs kan överföras till ägare eller nyttjanderätts-havare av byggnader eller andra anläggningar. I detta arbete bör ingå att utreda om det t ex är mer lämpligt att ansvaret för rengöringen överförs till den enskilde medan brandskyddskontroll fortsatt är ett ansvar för kommunen".

⁶ Regeringens skrivelse 2009/10:124, Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet.

I regeringens skrivelse konstateras också att sotning och brandskyddskontroll, sedan lång tid varit starkt reglerad. Ansvaret för verksamheten har sedan länge åvilat kommunerna, även om en stor del av verksamheten utförs i entreprenadform genom avtal mellan kommun och skorstensfejarmästare. Monopolsituationen och

bristen på konkurrens har ifrågasatts, vilket bl a har resulterat i ett antal riksdagsmotioner och utredningar under de senaste decennierna.

Då förbundet inte utför sotning och brandskyddskontroll i egen regi, så svarar privata entreprenörer för verksamheten på uppdrag av förbundet. Tilldelning av kontrakt för genomförandet av föreskriven sotning och brandskyddskontroll ska föregås av en upphandling i konkurrens. En upphandling av sotning och brandskyddskontroll omfattas dock inte av lagen om offentlig upphandling (LOU), eftersom det är fråga om en tjänstekoncession. Detta framgår av regeringsrättens dom 2008-06-03 (mål 764-06).

Vid tilldelning av tjänstekoncession gäller inte reglerna i LOU, och inte heller upphandlingslagstiftningens bestämmelser om överprövning. EG-domstolen har däremot slagit fast att en upphandlande myndighet är skyldig att iaktta de grundläggande principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens, proportionalitet och ömsesidigt erkännande som gäller vid offentlig upphandling.

I nedanstående sammanställning redovisas avtalssituationen i förbundets medlemskommuner/sotningsdistrikt⁷.

Kommun/sotningsdistrikt	Avtal till och med	Möjlig förlängning
Södertälje/Nykvarn	2011-03-31	2014-03-31
Botkyrka/Salem	2011-03-31	2014-03-31
Haninge	2012-03-31	2014-03-31
Ekerö	2014-03-31	2016-03-31
Nacka	2013-06-30	2015-06-30
Huddinge	2021	—
Nynäshamn	2022	—
Tyresö	2022	—

Av tabellen framgår att för sju av medlemskommunerna finns entreprenadavtal, som föregåtts av en upphandling och där avtalen inkl förlängningsklausul skrivits för att i möjligaste mån harmonisera tidsmässigt och ge ett handlingsutrymme vid eventuellt ändrad ansvarsfördelning.

Utifrån ovanstående har direktionen 2010-06-11 tagit ett principbeslut, om att förlänga nuvarande entreprenadavtal med ett år i sänder, för att ha ett klart förslag 2013 till eventuellt ny organisationsform med start 2014, för sju av de tio medlemskommunerna. Detta bland annat mot bakgrund till tidigare i detta delavsnitt redovisad regeringsskrivelse, och som det också refereras till i beslutet.

För tre av medlemskommunerna finns äldre så kallade "livstidsavtal" (normalavtal), som upphör att gälla i och med utgången av det kvartal som skorstensfejarmästaren uppnår 65 års ålder. Detta gör att dessa avtal gäller längst till 2021 och 2022.

⁷ Det är sju entreprenörer och 10 sotningsdistrikt.

Den vanligaste formen är att sotning och brandskyddskontroll upphandlas tillsammans och ett avtal därmed sluts med en leverantör per sotningsdistrikt, vilket även är den form som förbundet hittills tillämpat.

Vi bedömer att förbundets valda organisationsform kring sotning och brandskyddskontroll, som är den klart dominerande organisationsformen i landet, inte i alla delar är ändamålsenlig. Denna bedömning görs utifrån att nuvarande organisatoriska lösning gör att det är svårt att säkerställa en rättssäker och kostnadseffektiv myndighetsutövning när det gäller brandskyddskontrollen. Förbundsdirektionen har dock på ett föredömligt sätt redan uppmärksammat delar av denna problematik i ett principbeslut 2010-06-11.

Vi rekommenderar att förbundet fortsatt följer utvecklingen kring sotningsmonopolets vara eller inte vara samt när entreprenadavtalen successivt löper ut överväger att genomföra brandskyddskontrollen i egen regi, om det fortfarande är en myndighetsuppgift för förbundet. Detta för att om möjligt skapa bättre organisatoriska förutsättningar för att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning och till en lägre kostnad för medborgarna.

4.2 Delegation och förordnande

Kontrollmål: Delegation och förordnande i enlighet med kommunallagens allmänna regler och förbundets delegationsordning.

Delegering inom nämnd regleras i 6 kap 33 § KL. Bestämmelsen ger de kommunala nämnderna möjlighet att delegera den beslutanderätt som ankommer på nämnderna till ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärende, dock inte i de fall som avses i 6 kap 34 § KL.

I ovanstående paragraf i kommunallagen reglerar delegeringsförbudet rörande ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning omfattning eller kvalitet, framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats, ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt och vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter.

I 6 kap 37 § KL anges att om en nämnd stöd av 33 § uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdra åt en annan anställd inom kommunen eller landstinget eller i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen att besluta i stället. Sådana beslut ska anmälas till förvaltningschefen. Övrig delegation anmäls enligt huvudregeln till nämnden.

Verifiering har skett via genomgång av delegationsordning och beslut med anledning av denna. Vi har även följt upp återrapportering av delegationsbeslut inkl vidaredelegation, via direktionens protokoll 2012 (t o m okt). Detta material har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

Delegationsreglerna i KL gäller både för både kommun och förbund. Det finns alltså inga specialregler kring delegation för ett kommunalförbund.

Förbundets delegationsordning beslutades ursprungligen 1996-03-26 och reviderades senast av direktionen 2012-02-03. I nedanstående ruta finns ett utdrag ur förbundets gällande delegation avseende punkt 2 LSO, utifrån beslutsnivå och anmälan till direktionen.

	Beslutsnivå	Anmälan
2. Lag (2003:778) om skydd mot olyckor		
Vitesföreläggande	Dir.	
Frist skriftlig redogörelse	Dir.	
Verkställande av åtgärd på den försumliges bekostnad	Dir.	
Frister sotning	Dir.	
Utse tillsynsörrättare	Bc.	Ja
Delegering nödvändiga förelägganden och förbud	Bc.	Ja
Föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utomhus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand.	Bc.	Ja
Olycksförloppsutredning	Bc.	
Utse brandskyddskontrollant	Bc.	Ja
Dispens sota själv	Bc.	Ja
Dispens annan behörig sotare	Bc.	Ja
Behovsprövad sotningsfrist	Bc.	Ja

Brandchef (Bc) har getts möjlighet till vidaredelegation. I brandchefens vidaredelegationsordning har delegation lämnats för föreläggande och förbud LSO till brandskyddskontrollant och brandchef i beredskap. När det gäller att utfärda dispenser att sota själv eller annan behörig sotare har vidaredelegation lämnats till jurist/miljöstrateg och brandchef i beredskap. Vissa beslut är av principiell karaktär och kan därför inte delegeras. Dessa beslut är markerade med beslutsnivå direktion (Dir) i ovanstående ruta.

Brandchefen har även tagit delegationsbeslut kring utseende av brandskyddskontrollanter. Totalt har 33 brandskyddskontrollanter utsetts i de olika sotningsdistrikten.

I nedanstående tabell redovisas omfattningen på delegationsbesluten på helårsbasis 2010 och 2011.

Delegationsbeslut	2010	2011	Totalt
Dispens sota själv	31	40	71
Dispens annan behörig sotare	329	172	501
Förelägganden	116	138	254

Antalet totalt beviljade dispenser för egensotning varierar mellan de olika sotningsdistrikten, från 5 till 16^a. Dispens annan behörig sotare förekommer nästan bara i Ekerö sotningsdistrikt, 493 av 501 (98 %). Detta beror på att den skorstensfejarmästare, som inte fick kontrakt i samband med genomförd upphandling, erbjuder sotning på kvällar och helger, samt får medtagen dispensblankett ifylld av berörd fastighetsägaren. Skorstensfejarmästaren ombesörjer sedan själv att blanketten skickas in till förbundet. Enligt uppgift finns även missnöje/klagomål finns även

^a I statistiken redovisas Nacka och Tyresö som ett sotningsdistrikt, eftersom det är samma skorstensfejarmästare/entreprenör i de båda distrikten. Om vi antar att dispensererna är jämt fördelade mellan distrikten, blir variationen istället från 5 till 8.

från kommuninnevånare gentemot nuvarande entreprenör, vilket också är en bidragande orsak till uppkommen situation.

Antalet totalt gjorda förelägganden varierar mellan de olika sotningsdistrikten, från 0 till 106. Om vi gör samma antagande, som i not 8, blir variationen istället från 0 till 53. Denna statistik visar på ett tydligt sätt problemet med att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning i nuvarande organisationsform (delavsnitt 4.1).

Vår urvalsmässiga granskning av förelägganden visar att formaliakrav uppfylls i form av besvärshänvisning o dyl. Förbundets handläggare följer vidare upp förelägganden som inte är åtgärdade efter utförd brandskyddskontroll.

Svårigheter finns kring vissa förelägganden, utifrån gränsdagningsproblematiken mellan plan- och bygglag (PBL), som är medlemskommunernas ansvarsområde, och LSO som är förbundets ansvarsområde. Denna problematik blir särskilt tydligt när det gäller förelägganden kring glidskydd på tak, som är även i förlängningen är en arbetsmiljöfråga, eftersom avsaknad av glidskydd innebär en ökad risk för fallolyckor. Om sotning eller brandskyddskontroll inte kan genomföras på grund av avsaknad av glidskydd så påverkar detta menligt brandskyddet, som ligger inom förbundets ansvarsområde, varför föreläggande utifrån LSO utfärdas i dessa fall. Om ett sådant föreläggande överklagas till Länstyrelsen upphävs beslutet om föreläggande, eftersom frågan juridiskt anses tillhöra PBL. Funktionsansvarig har fört en dialog med några av medlemskommunernas byggnadsnämnder eller motsvarande, kring ovanstående problematik, med varierande framgång.

Utifrån en genomgång av direktionens protokoll 2012 (t o m okt) kan vi konstatera att redovisning av delegationsbeslut har skett på varje direktionssammanträde under granskad period och att granskade ärendetyper⁹ återrapporterats löpande. Detta utifrån att statistik för aktuell tidsperiod tas ut ur verksamhetssystemet Alamos och/eller diariet. När det gäller förelägganden skickas en förfrågan ut till samtliga skorstensfejarmästare inför varje direktionmöte.

Inom ramen för förbundets kontroll och uppföljning av de olika sotningsdistrikten 2011 (delavsnitt 4.5) uppmärksammades att delegationsbeslut kring nyttjandeförbud av uppvärmningskälla aldrig har återrapporterats. Detta framgår av rapport daterad 2012-03-12, som formellt behandlats av direktionen 2012-03-23.

Vi bedömer att delegationsordningen är ändamålsenlig och aktuell samt att vidaredelegering hanterats enligt gällande regler. När det gäller återrapportering av delegationsbeslut bedöms även detta ske på ett ändamålsenligt sätt, förutom kring nyttjanderättsförbud.

Vi rekommenderar att direktionen säkerställer en fungerande återrapportering av delegationsbeslut kring nyttjanderättsförbud.

4.3 Taxor och frister

Kontrollmål: Fastställande av avgifter och frister utifrån gällande lagstiftning och annan normgivning.

Verifiering har skett via genomgång av direktionens beslut kring taxor och frister. Detta har kompletterats via intervjuer.

⁹ Dispenser egensotning, dispenser annan behörig sotare och föreläggande brandskyddskontroll.

Kommentarer

Sotningsfrister och kontrollfrister har beslutats av direktionen 2003-12-12 och 2004-06-06.

Taxebeslut har tagits löpande i direktionen utifrån de upphandlingar/kontrakt som slutits, de nya medlemskommuner som över tid tillkommit samt uppmärksammade oklarheter och felaktigheter i tidigare taxebeslut. Inom ramen för denna granskning har vi tagit av nedanstående beslut:

- Direktionen beslutade 2004-12-17 om taxa för brandskyddskontroll för kommunerna Botkyrka, Salem, Haninge, Huddinge, Nynäshamn, Södertälje, Nykvarn och Tyresö.
- 2009-02-06 beslutade direktionen om en förändrad taxa för sotning och brandskyddskontroll, utifrån att det inte var tydligt i tidigare taxa att grundavgiften i de flesta fall beräknas per fastighet och inte per hus.
- I och med ny förbundsmedlem beslutade direktionen 2010-02-05 att fastställa taxa för sotning och brandskyddskontroll i Nacka kommun.
- Generell miljötaxa för sotning fastställdes 2011-11-11, eftersom det vid förbundets tillsyn uppdagats att sådan miljöavgift tagits ut trots att den inte ingått i taxan.
- Direktionen beslutade 2012-06-08 om revidering av taxa för sotning och brandskyddskontroll avseende samtliga medlemskommuner. Detta utifrån en bedömning att det var nödvändigt för att säkerställa likabehandlingsprincipen, utifrån KL, mellan de i permanentboende fastigheter och fritidsfastigheter. I detta sammanhang justerades taxan enligt sotningsindex med 3,71 %¹⁰.
- Revidering av taxa för sotning och brandskyddskontroll, enligt direktionsbeslut 2012-09-07, utifrån felaktig indexuppräknings och behov i vissa medlemskommuner av taxa för fritidshus på ö utan bilförbindelse, eftersom fritidshustaxan togs bort via direktionsbeslut 2012-06-08.

Ovanstående sammanställningar visar att aktuell och indexuppräknad taxa, för både sotning och brandskyddskontroll, har fastställts av direktionen. Aktuella taxa finns även publicerad på förbundets webbplats.

Vi bedömer att förbundsdirektionen har tagit beslut kring frister och taxor för sotning och brandskyddskontroll, i enlighet med lagstiftningens krav och övrig gällande normgivning. De olika besluten visar även på att det har skett en successiv utveckling av de olika taxorna.

¹⁰ Cirkulär 2012:23 från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

4.4 Rutinbeskrivningar och information

Kontrollmål: Dokumenterade rutinbeskrivningar och information på förbundets webbplats, avseende granskat område.

Ur internkontrollsynpunkt är det viktigt att väsentliga handlägningsrutiner är dokumenterade samt att relevant information finns på förbundets webbplats kring granskat område, dvs sotning och brandskyddskontroll. Detta är även viktigt utifrån både ett sårbarhets- och medborgarperspektiv.

Verifiering har skett via genomgång av handlägningsrutiner och huruvida de är dokumenterade på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har vi följt upp vilken information, kring granskat område, som finns på förbundets webbplats. Detta material har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

Dokumenterade rutinbeskrivningar saknas i stor utsträckning inom granskat område. Ur sårbarhetssynpunkt är detta en brist utifrån att det endast är en person i förbundet som handlägger sotnings- och brandskyddsärenden. Ett visst administrativt stöd finns dock av assistent.

Blankettmaterial samt aktuell information kring verksamhetsområdet har lagts ut på förbundets webbplats. Materialet håller en god standard och består av följande delar:

- Sotning
- Brandskyddskontroll
- Avgifter/taxa
- Frister
- Ansökan om dispens att sota själv
- Ansökan om dispens för annan behörig sotare
- Kontakt och klagomål

Blankettmaterialet har i tillämpliga delar anpassats till personuppgiftslagen (PUL) 1998:204, som reglerar hur personuppgifter får behandlas. Lagen bygger i hög grad på samtycke från och information till de registrerade.

När det gäller driftentreprenader kring sotning och brandskyddskontroll finns gällande avtal, som dock är olika utifrån att upphandling skett under olika tidsperioder. Vidare finns äldre normalavtal, där krav på kvalitetssystem/dokumentation, inte finns på samma sätt som i de moderna entreprenadavtalen. Detta försvårar den formella kontrollen och uppföljningen (delavsnitt 4.5).

Vi bedömer att dokumenterade rutinbeskrivningar inte finns i tillräcklig omfattning, vilket ur sårbarhetssynpunkt är en brist.

Vidare gör vi bedömningen att förbundet har en god kvalitet på informationen inom granskat verksamhetsområde på webbplatsen inkl blankettmaterial. Utifrån ett medborgarperspektiv bör särskilt framhållas det positiva i att det på webbplatsen, under rubriken kontakt och klagomål, finns möjlighet att digitalt lämna synpunkter på sotning och brandskyddskontroll.

Vi rekommenderar att rutinbeskrivningar kring hantering av sotnings- och brandskyddsärenden utarbetas, t ex i form av flödesscheman, för att därigenom minska sårbarheten inom området.

4.5 Kontroll och uppföljning

Kontrollmål: Dokumenterad kontroll och uppföljning av driftentreprenader utifrån vad som regleras i kommunallagen.

Verifiering har skett via genomgång av system för kontroll och uppföljning i relation till regelverket i KL samt dokumentation kring genomförd kontroll och uppföljning. Detta har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

Funktionsansvarig genomför årliga besök för kontroll och uppföljning på de olika sotningsdistrikten, som dokumenteras¹¹. Det skrivs även en sammanfattande rapport över resultatet av genomförd kontroll och uppföljning som delges direktionen. Detta skedde senast 2012-03-23, avseende verksamhetsåret 2011.

Av förbundets rapport över granskning av sotningsdistrikten 2011 framgår att tyngdpunkten legat på taxor och frister, delegation, brandfarliga miljöer samt samarbete med respektive kommun.

Vidare sker ett årligt gemensamt möte mellan förbundets tjänstemannaledning¹² och skorstensfejarmästarna. Det senaste mötet genomfördes 2012-02-22 och då diskuterades bland annat kostnader för att uppdatering av kontrollboken, kundförluster, ny taxa 2012 inkl likabehandlingsprincipen, soteldar samt att inte bli insläppt för rengöring av imkanal i restaurang.

I Länsstyrelsen protokoll 2011-11-29, över tillsyn enligt LSO, under rubriken sotning och brandskyddskontroll, lämnas följande positiva omdöme:

"Södertörns brandförsvarsförbund ansvarar för uppföljning och kontroll av sotningsverksamheten inom sitt område. Den beskrivning som Länsstyrelsen fått tyder på att Södertörns brandförsvarsförbund på ett mycket tillfredsställande sätt följer upp, kontrollerar och påpekar samt verkar för att uppmärksamma och åtgärda de brister som finns".

Vi bedömer att förbundet, i ett interkommunalt perspektiv och utifrån kommunallagens krav, har ett väl utvecklat system med en årlig dokumenterad kontroll och uppföljning av driftentreprenader inom sotning och brandskyddskontroll, som även delges direktionen. Omfattningen och frekvensen i kontrollen är dock inte fastställd, t ex i den årliga verksamhetsplanen.

Vi rekommenderar att omfattning och frekvens i tillsyn av driftentreprenader inom sotning och brandskyddskontroll fastställs i den årliga verksamhetsplanen. Detta för att få ett dokumenterat helhets-system kring kontroll och uppföljning inom området.

¹¹ Av den dokumentation vi tagit del av är sotning och brandskyddskontroll enligt frist mellan 30 och 70 % av verksamhetsvolymen på sotningsdistrikten. Här finns även en stor skillnad mellan de skorstensfejarmästare som har normalavtal kontra de med moderna entreprenadavtal.

¹² Brandchef, funktionsansvarig och administrativ assistent.

4.6 Verksamhetsvolym och genomförandegrad

Kontrollmål: Verksamhetsvolym och genomförandegrad i brand-skyddskontrollen utifrån gällande frister.

Verifiering har skett via genomgång av verksamhetsvolym och genomförandegrad i brandskyddskontrollen, utifrån den statistik som förbundet erhåller från skorstensfejarmästarna och som även redovisas till MSB. Detta material har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

I tidigare revisionsrapport¹³ betonade vi vikten av att säkerställa en rimlig genomförandegrad i brandskyddskontrollen för att uppfylla fastställda frister enligt gällande förordning. I detta sammanhang konstaterade vi att ett arbete med den inriktningen redan hade påbörjats via direktionsens beslut 2008-04-18. I bilaga finns ett utdrag ur den tidigare revisionsrapporten.

Utifrån ovanstående har vi följt upp genomförandegraden i brandskyddskontrollen 2008 till 2011, utifrån den statistik som funktionsansvarig sammanställt.

Södertörns bff	2008	2009	2010	2011	G-snitt
Antal objekt 2 år	3 838	4 740	5 135	5 495	4 802
Teoretiskt behov av kontroller	1 919	2 370	2 568	2 748	2 401
Genomförda kontroller	2 361	1 805	1 800	2 258	2 056
Genomförda/teoretiskt behov i %	123%	76%	70%	82%	86%
Antal objekt 4 år	5 998	8 892	8 256	3 869	6 754
Teoretiskt behov	1 500	2 223	2 064	967	1 688
Genomförda kontroller	2 528	1 258	1 494	667	1 487
Genomförda/teoretiskt behov i %	169%	57%	72%	69%	88%
Antal objekt 8 år	56 534	78 310	68 390	79 191	70 606
Teoretiskt behov	7 448	7 448	7 448	7 448	7 448
Genomförda kontroller	9 351	10 602	10 354	10 045	10 088
Genomförda/teoretiskt behov i %	126%	142%	139%	135%	135%

Av ovanstående tabell framgår att genomförandegraden kraftigt har förbättrats i jämförelse med tidigare granskning, då denna låg på endast ca 60 %. För granskad period ligger den sammanlagda genomförandegraden närmare 90 % för både två¹⁴- och fyraårsobjekten, vilket främst beror på den kraftsamling som skedde under 2008 för att komma i fas med brandskyddskontrollen. Om vi studerar genomförandegraden för 2009 till 2011 är den betydligt lägre, ca 80 % för tvåårsobjekten och ca 70 % för fyraårsobjekten.

¹³ Tillsynsverksamheten, Södertörns brandförsvarsförbund, november 2008.

¹⁴ Genomförandegraden när det gäller tvåårsobjekten är bättre än vad statistiken visar, eftersom skorstensfejarmästarna i vissa fall förlänger fristen. Detta gäller oftast skolor och förskolor, där man inte använder köken för matlagning utan istället får färdiglagad mat utifrån. I dessa fall blir imkanalerna i köken inte smutsiga. Att då sota/rengöra tre gånger per år och göra brandskyddskontroll vartannat år, blir då orimligt. Förbundsdirektionen har godkänt denna hantering och en blankett har även tagits fram kring behovsprövd sothningsfrist.

När det gäller åttaårsobjekten ligger den totala genomförandegraden på närmare 140 %, för båda de tidsperioder som följts upp (135 % respektive 138 %).

Som information kan nämnas att genomförandegraden i förbundet kring sotning var 93 % 2010 och 92 % 2011.

Vi bedömer att genomförandegraden i brandskyddskontrollen, under granskad period 2008 till 2011, i stort är tillfredsställande. Detta är dock en funktion av den kraftsamling som skedde under 2008 för att komma i fas med brandskyddskontrollen. Genomförandegraden för 2008 till 2011 är dock betydligt lägre, vilket bedöms vara en oroande trend.

Vi rekommenderar att förbundet fortsätter att följa upp och analysera genomförandegraden i brandskyddskontrollen, inom ramen för den årliga kontrollen och uppföljningen av verksamheten.

2012-12-01

Jan Nilsson
Projektledare/uppdragsansvarig

Bilaga: Utdrag ur tidigare revisionsrapport kring tillsynsverk-samheten

Förbundets genomförandegrad är låg när det gäller brandskyddskontrollen 2007 (61 %), utifrån årets teoretiska behov av årliga kontroller och planerad kontrollnivå. Genomförandegraden är även låg i jämförelse med länet (79 %) och riket (75 %). Att planeringsnivån för både 2007 och 2008 ligger högre än 100 % beror på tidigare års eftersläpningar i brandskyddskontrollen. En detaljsammanställning kring ovanstående redovisas i bilaga och av denna framgår bl a följande:

- Under 2004 planerades inga brandskyddskontroller i förbundet och inga genomfördes heller. Samma förhållande gällde samtliga kommuner och förbund i länet. I riket genomfördes endast 2 215 kontroller, eftersom mycket få räddningstjänstorganisationer kom igång med brandskyddskontrollen under året enligt LSO:s regelverk.
- Enligt SRVFS 2005:9 ska brandskyddskontroll ha skett för första gången senast före 2006, om kontrollfristen för objektet är två år. Förbundet har inte klarat detta. I riket är det endast 21 kommuner som klarade detta. Vid utgången av 2008 bedöms 83 % av de lagstadgade kontrollerna av tvåårsobjekten i förbundet genomförts, vilket inte är tillfredsställande.
- Utifrån planeringsnivån 2008 och genomförda brandskyddskontroller 2005 till 2007 beräknas förbundet inte heller klara kontrollfristen för fyraårsobjekten. För objekten med kontrollfristen åtta år ligger dock förbundet bättre i fas med kontrollverksamheten.

Enligt LSO är det förbundets skyldighet att tillse att brandskyddskontroll sker. Skyldigheten att utföra brandskyddskontroll kan delegeras, däremot inte skyldigheten att uppgiften faktiskt utförs.

Enligt uppgift beror eftersläpningarna i brandskyddskontrollen inom förbundet främst på oklarheter kring prioriteringar mellan de olika objektstyperna, men även på vakanser när det gäller brandskyddskontrollanter inom vissa sotningsdistrikten. Många räddningstjänstorganisationer lämnar endast den senare typen av förklaring till eftersläpningen i brandskyddskontrollen, men SRV ställer sig tveksam till denna förklaringsvariabel på aggregerad nivå. I lägesredovisningen för 2007 finns en överlagsberäkning avseende detta¹⁵.

¹⁵ Antag att en brandskyddskontroll i genomsnitt tar 45 minuter att genomföra. Då hinner en brandskyddskontrollant med ungefär sju kontroller under en arbetsdag (något färre i glesbygd än i tätort). Om kontrollanten enbart genomför brandskyddskontroller hinner vederbörande med ca 1 500 kontroller på ett år (ca 200 arbetsdagar). Då antalet behöriga kontrollanter är ca 600 så skulle dessa tillsammans kunna genomföra omkring 900 000 kontroller på ett år. Detta ska jämföras med de ca 370 000 kontroller som genomfördes under 2007. Att alla behöriga kontrollanter enbart skulle utföra brandskyddskontroller är inte realistiskt, men differensen mellan antalet utförda kontroller och det teoretiskt möjliga är mycket stor.